

Bruxelles, 18 iunie 2024
(OR. en)

10799/1/24
REV 1

SOC 433
EMPL 251
ECOFIN 651

NOTĂ

Sursă:	Comitetul pentru ocuparea forței de muncă și Comitetul pentru protecție socială
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Subiect:	Convergența socială în Uniune: Avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă și al Comitetului pentru protecție socială – <i>Prezentare de către președintele Comitetului pentru ocuparea forței de muncă și de către președinta Comitetului pentru protecție socială</i>

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor avizul sus-menționat al Comitetului pentru ocuparea forței de muncă și al Comitetului pentru protecție socială, în vederea prezentării de către președinții celor două comitete în cadrul reuniunii Consiliului (EPSCO) din 20 iunie 2024.

Avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă și al Comitetului pentru protecție socială privind convergența socială în Uniune

4 iunie 2024

- Pentru prima dată, ciclul semestrului european 2024 a inclus, sub formă de proiect pilot, o nouă analiză specifică fiecărei țări privind convergența socială ascendentă, bazată pe parametrul cadrului de convergență socială.** Cadrul, descris în detaliu în Mesajele principale din partea EMCO-CPS și în raportul grupului de lucru al acestora¹, constă într-o analiză în două etape care vizează evaluarea riscurilor și a provocărilor la adresa convergenței sociale ascendente în statele membre, constatările contribuind la activitățile de supraveghere multilaterală ale EMCO și CPS pentru a informa Consiliul cu privire la situația actuală a convergenței sociale în Uniune.
- Analiza în prima etapă bazată pe cadrul de convergență socială a fost integrată în Raportul comun privind ocuparea forței de muncă (RCOFM) din 2024, adoptat de Comisie ca parte a pachetului de toamnă la 21 noiembrie 2023 și, ulterior, de Consiliul (EPSCO) la 11 martie 2024.** În cadrul analizei în prima etapă au fost evaluate toate statele membre în conformitate cu cei 17 indicatori principali din tabloul de bord social și cu metodologia de tip semafor a RCOFM aplicate acestora pentru a identifica riscurile potențiale la adresa convergenței sociale ascendente care ar necesita o analiză mai aprofundată. În cadrul RCOFM din 2024, au fost identificate astfel de riscuri pentru șapte state membre².

¹ A se vedea [Mesajele principale din partea EMCO-CPS privind introducerea în semestrul european a unui cadru de convergență socială](#) și [raportul aferent al Grupului de lucru EMCO-CPS](#). Documentele au fost prezentate Consiliului (EPSCO) la 12 iunie 2023. Parametrii cadrului de convergență socială au fost discutați în cadrul grupului de lucru în perioada octombrie 2022-mai 2023.

² Analiza în cea de a doua etapă este considerată justificată dacă cel puțin șase dintre indicatorii principali din tabloul de bord social sunt marcați cu roșu („situație critică”) sau cu portocaliu („de supraveghere”) în RCOFM. Un motiv suplimentar în acest sens apare atunci când un indicator marcat cu roșu sau cu portocaliu prezintă două deteriorări consecutive în clasificarea sa RCOFM. Un exemplu în acest sens ar fi atunci când în ediția din 2023 a RCOFM există o modificare de la „performanță medie” la „performanță slabă, dar în curs de îmbunătățire”, urmată, în ediția din 2024, de o nouă deteriorare la „situație critică”. Acest fapt ar fi contabilizat ca un „semnal de alertă” suplimentar pentru atingerea pragului minim de șase semnale de alertă în total. Pentru mai multe detalii tehnice, a se vedea caseta din capitolul 1, p. 32 și anexele 4 și 9 la [Raportul comun privind ocuparea forței de muncă din 2024](#).

3. **Analiza în cea de a doua etapă bazată pe cadrul de convergență socială a fost efectuată de Comisie și publicată prin intermediul unui document de lucru specific al serviciilor Comisiei la 6 mai 2024³.** Pentru fiecare dintre cele șapte state membre identificate în prima etapă, analiza în cea de a doua etapă s-a bazat pe un set mai larg de dovezi cantitative și calitative și pe examinarea răspunsului în materie de politici întreprins sau planificat de statele membre pentru a evalua mai în profunzime dacă au existat provocări la adresa convergenței sociale ascendente și factorii-cheie care le determină. Analiza în cea de a doua etapă s-a axat exclusiv pe domeniile de politică (printre care piața forței de muncă, competențele și protecția și incluziunea socială) identificate în prima etapă ca prezentând riscuri potențiale pentru convergența socială ascendentă. În fiecare dintre aceste domenii de politică, analiza în cea de a doua etapă a vizat o mai bună înțelegere a evoluțiilor și a factorilor determinanți, cum ar fi modul în care evoluează diferitele categorii de populație și/sau regiuni, inclusiv prin luarea în considerare a unei game mai largi de indicatori relevanți ai UE care sunt disponibili⁴. S-au luat în considerare, de asemenea, progresele înregistrate în ceea ce privește obiectivele naționale pentru 2030 privind ocuparea forței de muncă, competențele și reducerea sărăciei.

³ Statele membre au fost consultate cu privire la proiectele corespunzătoare de analiză în cea de a doua etapă, atunci când acestea se aflau într-un stadiu avansat al elaborării lor.

⁴ Deși analiza se bazează în principal pe statistici armonizate la nivelul UE care permit comparabilitatea, au fost incluse, după caz, și date naționale cu privire la elemente pentru care nu sunt disponibile statistici armonizate la nivelul UE sau atunci când acestea oferă informații suplimentare importante pentru a califica și/sau a completa dovezile din statisticile UE.

4. **Pe baza analizei în cea de a doua etapă, EMCO și CPS au efectuat o serie de „evaluări ale convergenței sociale” la 16 mai 2024.** Evaluările au vizat riscurile și provocările la adresa convergenței sociale ascendente cu care se confruntă statele membre care fac obiectul analizei de țară în cea de a doua etapă realizate de Comisie privind convergența socială, alături de punerea în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări din 2023 adresate statelor membre respective, după caz. Integrarea analizelor de țară bazate pe cadrul de convergență socială în activitățile de supraveghere multilaterală a permis EMCO și CPS să acopere analiza mai amplă, în cea de a doua etapă a convergenței sociale ascendente, alături de monitorizarea punerii în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări din 2023, facilitând o înțelegere comună mai cuprinzătoare a pieței forței de muncă, a competențelor și a provocărilor sociale, precum și a evoluțiilor conexe în materie de politici, datorită discuțiilor multilaterale. Unele state membre și-au exprimat aprecierea pentru analiza aprofundată a Comisiei, precum și pentru oportunitatea de a prezenta observații bilaterale cu privire la aceasta înainte de a fi finalizată. Cu toate acestea, în vederea unor posibile îmbunătățiri viitoare, câteva state membre au subliniat, de asemenea, deficiențe legate de numărul foarte limitat de indicatori principali din tabloul de bord social asupra cărora s-a convenit pentru a fi utilizați la analiza în prima etapă, precum și necesitatea de a lua în considerare actualitatea indicatorilor și particularitățile naționale în cadrul analizei în cea de a doua etapă.

- **În ceea ce privește constatările generale, au fost identificate o serie de provocări la adresa convergenței sociale ascendente în legătură cu disparitățile de la nivelul piețelor forței de muncă, al sistemelor de educație și formare, precum și al protecției și incluziunii sociale.** Genul, vârsta, mediul socioeconomic, cetățenia și originea etnică rămân mult prea frecvent factori determinanți pentru rezultatele educaționale și de pe piața forței de muncă, inclusiv prin faptul că sporesc dificultatea relativă a accesului la oportunități de perfecționare și recalificare, la condiții de muncă echitabile, la servicii sociale, de îngrijire și de sănătate de înaltă calitate și la locuințe la prețuri accesibile. Efectul pronunțat al acestor factori conduce la inegalități între categorii de populație și între regiuni, care, în general, tind să afecteze coeziunea socială atât la nivel național, cât și la nivel european. În acest context, evaluările au arătat, de asemenea, măsura în care rămâne esențial să se utilizeze instrumente de monitorizare solide și să se realizeze evaluări ale impactului care să permită evaluarea eficacității măsurilor luate și identificarea eventualelor ajustări necesare în cursul punerii lor în aplicare.

- **Ca urmare a înregistrării celei mai ridicate rate de ocupare a forței de muncă în UE și a celei mai scăzute rate a șomajului, anul 2023 a fost marcat de piețe ale forței de muncă foarte puternice, cu deficite considerabile de forță de muncă și de competențe.** Sunt vizibile semne de convergență între statele membre, în special în ceea ce privește ratele de ocupare a forței de muncă, cu îmbunătățiri mai mari în acele state membre care au început de pe poziții mai slabe. În mod similar, ratele NEET și-au continuat tendința descrescătoare, în special în statele membre în care aceste rate rămân peste media UE. Deși indicatorii relevă, de asemenea, o reducere a segmentării pieței forței de muncă, incidența ridicată a unor forme atipice de ocupare a forței de muncă continuă să prezinte provocări, în cazul în care se combină cu decalaje în ceea ce privește protecția socială pentru lucrătorii temporari și pentru persoanele care desfășoară o activitate independentă. În general, în ceea ce privește politicile de ocupare a forței de muncă, evaluările au evidențiat faptul că convergența socială ascendentă poate fi susținută numai dacă statele membre abordează în mod eficace decalajele existente în ceea ce privește ocuparea forței de muncă în cadrul populației și cresc participarea pe piața forței de muncă a categoriilor și a persoanelor subreprezentate aflate în situații vulnerabile, inclusiv a persoanelor cu handicap. Acest lucru necesită consolidarea capacității de a elabora politici active în domeniul pieței forței de muncă (ALMP) bine concepute și mai bine orientate, combinate cu alte servicii de facilitare, care sprijină persoanele în vârstă de muncă și le înzestrează cu competențele necesare pentru a intra, a rămâne și a progresa pe piața forței de muncă, inclusiv în ceea ce privește competențele verzi și cele digitale.

- **Evoluțiile legate de competențe prezintă o imagine mai eterogenă, ele fiind pozitive în unele state membre și în stagnare în altele.** UE este în continuare departe de a atinge obiectivul principal pentru 2030 privind participarea adulților la învățare, fiind încă necesare eforturi substanțiale la nivel național. Sunt puse în aplicare măsuri, inclusiv cu sprijinul finanțării din partea UE – în special prin intermediul Mecanismului de redresare și reziliență (MRR) și al Fondului social european+ (FSE+) – pentru reformarea sistemelor de educație și formare profesională (EFP) și de învățământ superior, pentru consolidarea și extinderea programelor de formare din cadrul ALMP, pentru creșterea nivelului competențelor digitale și pentru consolidarea sistemelor **de previziuni** în materie de competențe, inclusiv în cooperare cu partenerii sociali și cu sectorul privat. Cu toate acestea, dată fiind amploarea provocării, sunt necesare măsuri de politică suplimentare, inclusiv având în vedere tranziția verde și cea digitală, precum și schimbările demografice. Există în continuare provocări în ceea ce privește combaterea părăsirii timpurii a sistemelor de educație și formare profesională, fiind vizibile doar progrese minime în acest sens. În general, în ceea ce privește politicile în materie de competențe, pentru a promova convergența socială ascendentă, rămâne imperativă abordarea impactului mediului socioeconomic asupra accesului la educație și formare de calitate și asupra rezultatelor conexe, deoarece persoanele cu un nivel scăzut de competențe rămân cel mai puțin susceptibile să se implice în activități de formare și, prin urmare, să beneficieze, de asemenea, de tranziția verde și cea digitală.

- **Asigurarea accesului la măsuri de incluziune activă de înaltă calitate, integrate cu accesul la servicii esențiale și sociale – în special pentru familiile cu venituri mici – ar trebui să rămână o prioritate în multe state membre.** Evoluțiile în materie de sărăcie și excluziune socială rămân îngrijorătoare, în special deoarece inflația ridicată care s-a resimțit în ultimii doi ani – inclusiv din cauza războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei – a avut în mod inevitabil un impact mai mare asupra gospodăriilor cu venituri mici și fără persoane ocupate. Acest lucru a condus, de asemenea, în unele state membre, la salarii reale mai mici și la rate mai ridicate ale sărăciei în rândul persoanelor încadrate în muncă. Eforturile statelor membre de a crește prestațiile sociale au fost, în realitate, adesea compensate de creșterea prețurilor energiei și ale materiilor prime de bază, astfel încât nivelul de adecvare al acestor prestații a rămas insuficient pentru a scoate oamenii din sărăcie. Având în vedere necesitatea de a asigura atât sustenabilitatea fiscală, cât și un nivel adecvat al acestor măsuri, o îmbunătățire suplimentară a eficienței cheltuielilor publice și o sporire a eficacității transferurilor sociale în ceea ce privește reducerea sărăciei sunt în continuare posibile. În unele state membre, o mai bună eficiență a cheltuielilor sociale ar putea contribui, de asemenea, la abordarea provocărilor legate de sistemele de asistență medicală și de îngrijire pe termen lung, în special având în vedere cazurile în care cheltuielile suportate de pacient pentru asistența medicală și îngrijirea pe termen lung afectează puternic persoanele cele mai vulnerabile. Ratele sărăciei în rândul copiilor rămân, de asemenea, în general ridicate, în special în gospodăriile monoparentale cu copii aflați în întreținere, ceea ce face esențială punerea în aplicare pe deplin în toate statele membre a Garanției europene pentru copii. În schimb, pe ansamblu, sunt vizibile unele progrese în ceea ce privește eforturile depuse pentru a extinde disponibilitatea serviciilor formale de îngrijire a copiilor cu vârsta sub trei ani.

5. **Comisia intenționează să utilizeze analiza în cea de a doua etapă bazată pe cadrul de convergență socială și rezultatul evaluărilor supravegherii multilaterale efectuate în cadrul EMCO și CPS pentru a contribui la pachetul de primăvară al semestrului european.** Principalele constatări vor fi reflectate, dacă acest lucru este relevant, în rapoartele de țară și vor sta la baza reflecției Comisiei cu privire la propunerile de recomandări specifice fiecărei țări (CSR) pentru 2024 în domeniul ocupării forței de muncă, al competențelor și în domeniul social, după caz, dar nu în mod automat. Pe baza propunerilor Comisiei, EMCO și CPS vor finaliza recomandările specifice fiecărei țări în perioada 2-3 iulie, pentru a fi apoi adoptate de către Consiliu.

6. **În a doua jumătate a anului, EMCO și CPS vor efectua o evaluare a analizei pilot a convergenței sociale ascendente pe baza parametrilor cadrului de convergență socială pus în aplicare în prezentul ciclu al semestrului european 2024.** Această evaluare a analizei pilot va acoperi, printre altele, valoarea sa adăugată și orice posibil impact asupra sarcinii administrative și va informa Consiliul, în concordanță cu invitația aferentă din Concluziile Consiliului privind Analiza anuală a creșterii durabile și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă pentru 2024⁵. Noul regulament al UE adoptat de colegiitori în urma evaluării guvernantei economice face trimitere la un „cadru de identificare a riscurilor la adresa convergenței sociale” ca instrument al semestrului, pe baza articolului 148 din TFUE. În considerentul 8, se clarifică faptul că „[î]n cadrul analizei sale integrate referitoare la evoluția ocupării forței de muncă și a situației sociale în contextul semestrului european, Comisia evaluează riscurile la adresa convergenței sociale ascendente în statele membre și monitorizează progresele înregistrate în punerea în aplicare a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale pe baza tabloului de bord social și a principiilor cadrului de convergență socială”⁶.
-

⁵ A se vedea punctul 18 din [Concluziile Consiliului privind Analiza anuală a creșterii durabile și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă pentru 2024](#), aprobate de Consiliu (EPSCO) la 11 martie 2024.

⁶ A se vedea considerentul 8 și articolul 3 alineatul (3) litera (b) din [Regulamentul \(UE\) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului \(CE\) nr. 1466/97 al Consiliului](#).